

Visió i aprenentatge

Els problemes de visió poden tenir un gran impacte en el desenvolupament acadèmic de l'alumne i en el seu comportament a l'aula

Tot sovint, quan aconseguim entendre alguna cosa, fem ús de l'expressió "ara ho veig clar". Estem donant per fet que veure és sinònim de comprendre i, de fet, no anem errats del tot, ja que aquests dos processos estan estretament relacionats. Si construïm un sil·logisme a partir d'aquesta relació, podem entendre per què els problemes de la visió afecten directament a l'aprenentatge.

Per tenir una visió clara d'allò que hem llegit de forma constant, prenem la informació visual i a continuació la descodifiquem i la transformem en una imatge mental. La visualització i la memòria s'utilitzen per unir la informació amb allò que ens és conegut i ajudar a donar sentit al que estem llegint.

Els problemes visuals, doncs, afecten directament en la manera que aprenem, llegim, i en la facilitat amb què realitzem les coses. Alhora que, com que la visió i l'aprenentatge estan tan lligats, en algunes ocasions un problema de aprenentatge està originat per un problema visual.

Lectura i escriptura: processos visuals i mentals

D'entrada, cal tenir en compte que en l'aprenentatge es donen diverses circumstàncies que fan possible la primera fase, anomenada perceptiva, d'aquest procés visual i mental:

- Alinear els dos ulls en el mateix punt, a la vegada i de forma precisa.
- Enfocar els dos ulls per fer que el

Veure-hi malament condiciona l'aprenentatge.

material de lectura es vegi clar i es mantingui nítid.

- Moure els ulls contínuament (de forma coordinada) mentre llegim la línia impresa.
- Descodificar mentalment les paraules i visualitzar el seu significat.
- Quan movem els ulls a la següent línia, comencem de nou el procés anterior.

D'altra banda, el procés d'escriptura funciona de forma inversa al de la lectura: primer creem una imatge en la nostra ment i després la codifiquem en paraules. Al mateix temps que controlem el moviment del llapis hem de continuar treballant per mantenir el sentit del text que estem escrivint.

Des de l'inici fins a la fi de tot aquest procés estem enfocant els nostres ulls i els movem junts mentre anem realitzant l'acció d'escriure les grafies entrelaçades.

Tot i tractar-se d'un procés gairebé automàtic en l'edat adulta, tant en la lectura com en l'escriptura, hi estan involucrats processos visuals molt complexos, i aquesta complexitat es fa palesa en l'edat

infantil, quan ens trobem en plena fase d'aprenentatge. Qualsevol problema en alguna de les habilitats visuals involucrades en els processos descrits anteriorment, acabarà dificultant d'alguna manera la lectura i/o l'escriptura.

Disfunció visual o dèficit d'atenció?

Alguns nens amb dificultats en l'aprenentatge presenten comportaments específics d'impulsivitat, hiperactivitat i distracció. Aquest comportament es coneix pel nom de DAH (desordre per dèficit d'atenció per hiperactivitat). Alguns problemes visuals que no han estat detectats (i per tant no tractats) poden produir símptomes similars als provocats pel DAH. A causa d'aquestes similituds, alguns nens amb problemes visuals poden ser diagnosticats i tractats erròniament, passant per alt la causa real del problema: un defecte visual.

La Mútua ofereix

- Total llibertat d'elecció de centre i especialista.
- La Mútua compensa fins al 40% de la rehabilitació per teràpia visual i el 60% de les proves de diagnòstic optomètriques.
- Els mutualistes poden gaudir de descomptes en els nostres Centres i Especialistes Concertats, permanentment actualitzats a la web www.mutuaassociacio.com.

Per a més informació, poseu-vos en contacte amb nosaltres a través de:

mutua@mutuaassociacio.com

Tel. 93 418 81 70

www.mutuaassociacio.com

Un altre procés que provoca disfuncions es pot trobar a l'hora de comprendre el significat de paraules que estem llegint, però l'origen d'aquesta anomalia es troba als ulls i no pas en els processos mentals. Un nen que tingui dificultats visuals per percebre formes, línies o per connectar allò que percep amb les seves imatges mentals de les coses desenvoluparà una oposició a l'activitat escolar, a llegir i escriure; és fàcil que s'associï al pla emocional o comportamental del nen, quan el que realment està fallant és el component visual.

Aquests símptomes, tractats des d'una visió conservadora, poden precipitar el diagnòstic cap al dèficit d'atenció per part del nen i acabar concloent en què el nen no es pot concentrar en el seu treball a classe.

Optometria Comportamental: teràpies visuals

Quan el problema és causat pel component òptic, es treballa amb l'ús d'ulleres o prismes adequats pel treball en visió pròxima i amb teràpia per a potenciar les habilitats visuals. Des de la branca Comportamental de l'Optometria, els professionals òptics estan preparats per avaluar totes les parts del procés visual i tractar amb lents específiques i teràpies visuals aquestes disfuncions en la relació entre les processos de lectura, escriptura i comprensió.

Molt sovint, la detecció d'aquestes anomalies es fa difícil perquè els seus símptomes són subtils i poden derivar en un diagnòstic erroni o, com a mínim, que no ajudi al nen a evolucionar favorablement en la seva atenció a l'escola.

El paper dels pares i els tutors escolars dels nens, doncs, és primordial a l'hora d'avaluar situa-

cions com aquesta i d'analitzar d'una forma completa el seu sistema visual.

Sempre aconsellem, als pares, que sospitin que el seu fill pot tenir un problema de visió que afecti el seu comportament o l'aprenentatge, que consultin a un optometrista comportamental que

farà un examen complet del funcionament de la visió del seu fill; és l'única manera de descartar que l'origen d'aquest desordre no estigui en la visió.

El vostre optometrista us podrà assessorar sobre les mesures que s'han de prendre i el tractament que ha de seguir el nen per recuperar la normalitat en la lectura i la comprensió de les coses.

Símptomes i possibles problemes

He elaborat aquest quadre per orientar els pares i mares sobre els símptomes que hagin pogut detectar en els seus fills i els possibles problemes que els originen. El valor d'aquest quadre és estrictament orientatiu, ja que cada cas hauria de ser valorat per un Optometrista Comportamental.

Símptomes

Es queixa de visió borrosa.
Es frega els ulls sovint.
Fa ganyotes.
Tanca un ull.
De vegades, hi veu doble.
Es frega els ulls sovint.
Períodes curts de lectura.
No entén el que llegeix.
S'acosta molt als objectes per agafar-los.
Es queixa de visió borrosa.
No entén el que llegeix.
Nota que té els ulls cansats.
Períodes curts de lectura.
Acusa mal de cap per llegir.
Mou el cap quan llegeix.
Quan llegeix se salta línies.
Utilitza el dit per mantenir la línia de lectura.
No entén allò que ha llegit.
No pot mantenir l'atenció molta estona.
Fa errades en paraules que comencen de forma semblant.
Presenta dificultat per reconèixer lletres o formes simples.
Té problemes d'aprenentatge en conceptes bàsics com la mida, magnitud i posició.
Té problemes per visualitzar allò que s'ha llegit.
Comprensió lectora pobre.
Li costa deletrejar.
Problema amb conceptes matemàtics.
Memòria visual pobre.
Cal·ligrafia i dibuix pobres.
No pot llegir sense saltar-se línies.
Comet errades quan fa una còpia d'un text.
Problema d'aprenentatge de la noció dreta – esquerra.
Inverteix lletres i paraules.
Problemes a l'hora d'escriure i al memoritzar lletres i números.

Possible problema visual

Problemes en visió pròxima, llunyana o astigmatisme (incapacitat per veure clarament de lluny o de prop).
Problemes de coordinació ocular (incapacitat de coordinar els ulls de forma efectiva).
Problemes d'enfocament ocular (no pot veure nítid o mantenir la nitidesa dels objectes durant molta estona).
Problemes de seguiment ocular (habilitat inadequada per moure de forma suau i precisa els ulls d'un punt a un altre).
Percepció visual defectuosa (incapacitat per a discriminar la mida, forma, etc.).
Memòria visual defectuosa (incapacitat per memoritzar i entendre lo que es veu).
Integració visual-motora defectuosa (incapacitat per processar i reproduir les imatges visuals en escriptura o dibuix).
Dificultat amb la lateralitat i direccionalitat (pobre desenvolupament de dreta-esquerra).